Cena 1.50 zł

ZRZESZ KASZËBSKÔ

PISMO LUDU KASZUBSKIEGO

„Zrzesz Kaszebskô" wychodzi trzy razy w tygodniu.
Dodatek literacko-naukowy „Checz" ukazuje się w każdym numerze sobotnim.
Prenumerata: Miesięcznie 15 zł. Cena numeru pojedynczego 1.50 zł.

Redaktor Naczelny: Brunon Richert. Redaguje Kolegium: Jan Rompski, Ignacy Szutenberg, J. Gniech, F. Kowalski.
Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Zrzesz Kaszebskô".
Adres Redakcji i Administracji: Wejherowo, Skrzynka Pocztowa nr 30.

Rok VIII. Wejherowo, czwartek 20 grudnia 1945 r. Nr. 34

BRUNON RICHERT

Słowa prawdy.

Pewnikiem jest, że każda praca społeczna, choćby najszlachetniejsza zawsze znajduje przeciwników, odwiecznych malkontentów lub co gorsza ludzi wietrzących wszędzie jakieś ukryte cele, dążenie lub ambicje. Podobnie rzecz ma się i z naszą pracą. Są ludzie, dla których „Zrzesz Kaszebskô" i praca kaszubskich działaczy na polu kulturalnym i gospodarczym jest przedmiotem ustawicznej a często krzywdzącej krytyki, niczym nie uzasadnionych podejrzeń i pomawiań. Usiłują nam szkodzić tu i tam lub też w złym świetle przedstawiają całą naszą pracę lub poszczególne jednostki. O co chodzi? Czy jest wam solą w oku fakt, że chcemy lud kaszubski podnieść kulturalnie? Może niejeden z Was chciałby, aby Kaszubi zawsze byli tylko tymi „cichymi i głupimi Kaszubami". Widocznie boli Was, że chcemy by wieś kaszubska zaczęła żyć własną kulturą, by rosła między nami oświata? Smucicie się z faktu, że tu na „zacofanych i szwabskich" Kaszubach umacnia się duch polskości? i tym jesteście mali, powiem więcej, szkodnikami interesu państwowego.

Jeszcze raz chcę wszystkim jedną rzecz dokładnie wyjaśnić. My budujemy i umacniamy Polskę na Kaszubach nie metodą sztucznego przeszczepiania tej czy innej dawki polskości z Polski centralnej, ale metodą organicznego budowania wartości polskich na fundamencie rodzimym — kaszubskim. Jeżeli budzimy i pielęgnujemy wartości kaszubskie, to tylko dlatego, że są one rdzennie polskie i tylko w tym celu, aby polskość rosła między nami. Jakie bogactwo, jaką się przedstawiały kultura polska i duch narodu, gdyby wszystkie regiony Polski pielęgnowały swoją rodzimą kulturę. Dałoby to w sumie wyniki wspaniałe. Aby to zrozumieć, trzeba wznieść się trochę ponad przyziemny tryb życia i sferę prywaty.

A może ludzie ci boją się o swoje osobiste interesy, wpływy, znaczenie, głos decydujący? Jeżeli tak — jakże małymi jesteście w naszych oczach, jeżeli interes osobisty przekładacie ponad dobro Państwa i wielkość Narodu Polskiego.

Nie rozumiem, jak może wam przeszkadzać fakt, że chcemy odbudować życie gospodarcze na Kaszubach i pchnąć je na nowe tory?

A może chodzi wam, abyście sami kierowali tą pracą? Jeżeli tak, serdecznie zapraszamy do pracy, czekamy na chętnych pionierów! Zgóry uprzedzamy, że praca jest ciężka i „niestety" nie obliczona na zysk.

Na końcu jedno przypomnienie: Gdyby nie Kaszubi ich dziejowy upór i bohaterstwo trwania na ojczystej ziemi, te ziemie dzisiaj nie byłyby polskie.

My wiemy jedno: dobro całej Polski jest naszym naczelnym prawem!

Konferencja moskiewska osnuta tajemnicą.

LONDYN. — Agencja TASS donosi, że generalissimus Stalin powrócił do Moskwy i objął swoje obowiązki.

Agencja TASS donosi również, że w dniu 21-go grudnia generalissimus Stalin obchodzić będzie 66-tą rocznicę urodzin.

MOSKWA. Konferencja ministrów spr. zagranicznych Wielkiej Trójki odbywała się wczoraj pod osłoną tajemnicy. Po zakończeniu dnia nie wydano żadnego komunikatu.

W ciągu dnia wtorkowego min. Bevin odbył dłuższą rozmowę z przedstawicielami dyplomatycznymi dominiów. O godz. 16 odbyła się narada 3 ministrów. W piątek min. Bevin i Byrnes odwiedzą generalissimusa Stalina w 66 rocznicę jego urodzin.

Z procesu norymberskiego

NORYMBERGA. Pod przewodnictwem sędziego Lawrence posiedzenie zostaje otwarte o godz. 10.20. Sędzia Lawrence oświadcza, że sąd nie będzie więcej tolerować wywiadów, udzielanych przez oskażonych prasie za pośrednictwem adwokatów. Ci ostatni muszą zachować większą dyskrecję w obcowaniu z dziennikarzami. Za przyzwoleniem trybunału adwokaci obrony będą mogli wezwać żądanych świadków, ale świadkowie ci będą zeznawać tylko w sprawach ogólnych, a nie w sprawach osobistych. Trybunał uważać będzie za dowód na poparcie oskarżenia tylko te dokumenty, które zostaną odczytane w sądzie.

Sędzia Lawrence oznajmia, że niektórzy świadkowie obrony zostali już wezwani do dyspozycji trybunału. Kiedy oskarżenie zakończy expose na podstawie dowodów, obrona będzie mogła wprowadzić swoich świadków.

Konferencja, w której wzięli udział Hitler, Goebbels, Keitel, Rosenberg i Bormann, postanowiła w lipcu 1941 nie opuszczać nigdy terenów, zajętych na wschodzie i zachodzie.

Rosenberg, mianowany komisarzem Rzeszy dla terenów okupowanych na wschodzie, „uważając Związek Radziecki za rozwiązany", wydał dekret, że „wszelkie zarządzenia, nawet z pogwałceniem konwencji haskiej, mogą być wydane w stosunku do tego kraju, który powinien już tylko służyć interesom Wielkiej Rzeszy. Oswobodzenie od jarzma bolszewickiego będzie dla nas pretekstem do ujarzmienia narodu radzieckiego i wykorzystania go dla naszych celów."

Dalsze dokumenty wykazały, że Hitler pragnął włączyć wszystkie kraje bałtyckie do Rzeszy, biorąc pod uwagę nawet ewentualną aneksję swego sprzymierzeńca, Finlandii.

Na posiedzeniu popołudniowym płk Storey mówił o prześladowaniu Kościoła Według Bormanna „chrześcijanizm i narodowy socjalizm nie zgadzają się ze sobą. Kościół nie powinien mieć wpływu na naród i jego potęga powinna być złamana. Poranne modlitwy w szkołach powinny być zastąpione przez pieśni nazistowskie". Bormann proponował poza tym stworzenie nazistowskiego katechizmu, który zastąpiłby katechizm chrześcijański. W lipcu 1938 roku Bormann postanowił, że członkowie partii, oddający się studiom teologicznym lub wstępujący do stanu kapłańskiego, zostaną wykluczeni z partii. Ponadto młodzież hitlerowska otrzymała zakaz wykonywania praktyk religijnych.

W ciągu dnia wtorkowego odczytano oskarżenia, dotyczące prześladowań religii i grabieży dóbr kulturalnych. Zorganizowaną na wielką skalę grabież cennych zabytków kulturalnych prowadzili Rosenberg, Goering i Keitel. W Polsce sekundował im Frank. Ponadto odczytano 56 stron oskarżenia pod adresem członków SA.

Nota Sowietów do Turcji

MOSKWA (rad). — Agencja Tass wydała specjalny komunikat w sprawie demonstracji studentów tureckich w Stambule w dniu 4 grudnia, podczas których zdemolowano lokale pism demokratycznych i wznoszono okrzyki przeciw Zw. Radzieckiemu.

W związku z tym, tureckiemu ministrowi spraw zagranicznych wręczono notę radziecką. Jak wynika z informacji otrzymanych przez ZSRR podczas demonstracji w dniu 4 grudnia zdemolowano księgarnię, w której sprzedawano książki z życia ZSRR, co nadało tej demonstracji charakter wrogi Związkowi Radzieckiemu. Policja turecka nie sprzeciwiała się tym wypadkom. Nota więc stwierdza wyraźnie, że Związek Radziecki nie może pozostać na to obojętny i oświadcza, że odpowiedzialność za wyżej wymienione fakty spada na rząd turecki.

Min. spraw zagr. Turcji wystosował w odpowiedzi notę, w której zaznacza, że demonstracja miała charakter czysto wewnętrzny i że była reakcją na tendencje, wyrażane przez niektóre dzienniki tureckie. Nota stwierdza dalej, że demonstracje z dnia 4 gurdnia nie mogą być uważane za wrogie wobec jakiegokolwiek państwa i tym samym odpada odpowiedzialność rządu tureckiego.

W nocie tureckiej wyrażono następujące życzenie, by nota Związku Radzieckiego do Turcji, oraz odpowiedź Turcji zostały opublikowane. Związek Radziecki zaznaczył, że nie sprzeciwia się opublikowaniu tychże not, dodając jednak, że odpowiedź turecka nie jest zadowalająca.

Do Czetińców

Chto jesz nje zapjisół „Zrzesz Kaszebskô" na mjesąc stecznjik na pocze, może to tero zrobjic przekazem pocztovim veselając 15 zł. na adresę: Administracja „Zrzesze Kaszebskji", Wejherowo, Skrzynka Pocztowa 30. Vszesce Czetińce „Zrzesze" dostną na Godë Kalędorz na scanę, a na 13 stecznjika Kalędorz książkovi dlo ledu kaszebskjiego na rok 1946 „Vjerni Naszińc."

Redakcjô
„Zrzesze Kaszebskji".

Pierwszy polityczny wyrok śmierci w Holandii

WASZYNGTON. (PAP). — Agencja United Press donosi z Hagi, że sąd najwyższy zatwierdził w Holandii wyrok śmierci za przestępstwa polityczne wydany na holenderskiego Goebbelsa — Blokyljl, czołowego dziennikarza partii socjalistyczno-narodowej.

Wydarzenia dnia

* LONDYN. Niemcy zaczynają coraz mocniej podnosić głowę. Ostatnio w Duseldorfie żandarmeria angielska stoczyła formalną walkę z młodymi hitlerowcami. Coraz częściej pojawiają się na ulicach oznaki wilkołaków.

* BUDAPESZT. Sąd ludowy rozpatruje sprawę przeciwko 3 głównym przestępcom wojennym. Są oni oskarżeni o zniszczenie 700.000 żydów węgierskich.

* PARYŻ. Rząd francuski domaga się od Danii aresztowania i wydania pisarza francuskiego Selina, który współpracował z Niemcami w czasie okupacji.

Dekret o sądach doraźnych

WARSZAWA (PAP). — Minister sprawiedliwości ob. Henryk Świątkowski, podaje do wiadomości najważniejsze postanowienia dekretu z dnia 16 listopada 1945 roku (Dziennik urz. RP. nr. 53, poz. 301), który wchodzi w życie z dniem 17 grudnia 1945 roku.

Sądom doraźnym na mocy artykułu 1-go powyższego dekretu podlegają:

1. Zabójstwo (art. 225 kod. karnego)
2. Branie łapówek przez urzędnika (art. 290 kod. karnego)
3. Rozbój (art. 259 kk) i kradzież przy użyciu gwałtu (art. 258 kk)
4. Kradzież zwykła (par. 1 art. 257 kk), lub przywłaszczenie (par. 1 i 2 art. 262 kk), w razie dokonania ich bądź na szkodę państwa, samorządu, inst. publicznej, przedsiębiorstwa państwowego, samorządowego, albo znajdującego się pod zarządem państwowym lub samorządowym oraz organizacji społecznej o znaczeniu ogólnym jako to: PCK, Zw. Sam. Chłopskiej itd. — bądź też w stosunku do mienia przewożonego kolejami, samochodami i innymi publicznymi środkami transportu, a także znajdującego się w magazynach kolejowych lub portowych.
5. Kradzież przy zaopatrzeniu się w broń
6. Kradzież lub przywłaszczenie pod pozorem czynności urzędowej
7. Umyślne nadużycie władzy lub niewypełnienie obowiązku służbowego przez urzędnika (par. 1 art. 286 kk)
8. Sprowadzenie niebezpieczeństwa pożaru, zalewu, zawalenia się budowy, katastrofy w komunikacji (par. 1 art. 215 kk)
9. Sprowadzenia niebezpieczeństwa powszechnego przez użycie materiałów wybuchowych lub łatwopalnych (par. 1 art. 216 k)
10. Uszkodzenie urządzeń użyteczności publicznej, jako to wodociągów, elektrowni, gazowni, urządzeń fabrycznych, kopalniach (par. 1 art. 217)
11. Szabrownictwo t. j. przywłaszczenie lub zabór cudzych rzeczy pozbawionych ochrony wskutek wojny lub innych nadzwyczajnych wydarzeń (ustęp 1 art. 29 dekr. z dnia 6 listopada 1945 roku o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy państwa)
12. Akty gwałtu w stosunku do grup ludności z powodu ich przynależności rasowej lub wyznaniowej, branie udziału w zbiegowisku dopuszczających się takich czynów oraz zmawianie się w celu ich popełnienia (art. 22 i 23 dekr. z dn. 6 listopada 1945 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy państwa)

Sąd doraźny w składzie jednego sędziego i 2-ch ławników wybieranych przez prezydium wojewódzkiej rady narodowej (art. 3 dekretu) wymierza następujące kary: karę śmierci albo dożywotniego więzienia lub więzienia.

W każdej sprawie o przestępstwo podlegające postępowaniu doraźnemu, prokurator zarządza niezwłocznie aresztowanie oskarżonego (art. 9 dekr.)

Po rozprawie sąd doraźny niezwłocznie ogłasza wyrok, który stanie się odrazu prawomocny i nie ulega zaskarżeniu (art. 17 dekr.).

(—) *Henryk Świątkowski*

Cele polityki amerykańskiej w Niemczech.

LONDYN. (PAP) — Agencja Reutera donosi, że amerykański minister spraw zagranicznych Byrnes wydał oświadczenie, w którym określa najbliższe cele polityki amerykańskiej w Niemczech w następujący sposób: 1. możliwie w największym stopniu powiększyć eksport węgla z Niemiec do do krajów wyzwolonych. Stopień odrodzenia ekonomicznego Europy uzależniony jest od dostaw węgla, które będą udostępnione tej zimy krajom wyzwolonym. Stany Zjednoczone zamierzają trwać przy polityce przyśpieszenia odbudowy krajow wyzwolonych kosztem opóźnienia odbudowy Niemiec. 2 Zużytkować miesiące zimowe w celu opracowania łącznie z sojusznikami potrzebnych środków dla wykonania programu odszkodowania i rozbrojenia, ustalonego na konferencji w Poczdamie. Opracowanie podstaw życia gospodarczego Niemiec powojennych musi być zakończone do 2 lutego 1946 roku. 3 Powołać do życia niemieckie urzędy administracyjne, które pod ścisłą kontrolą władz okupacyjnych wykonywałyby prace z dziedziny finansów, transportu, komunikacji handlu zagranicznego i przemysłu. Zdaniem ministra Byrnesa urzędy takie są konieczne, o ile sojusznicy dążą do ewentualnego zakończenia okupacji wojskowej Niemiec. 4. Kraje wyzwolone muszą mieć pierwszeństwo przed Niemcami podczas pierwszej zimy powojennej. Jednakże Stany Zjednoczone łącznie z sojusznikami muszą dopilnować, aby w Niemczech znalazło się dość żywności, celem niedopuszczenia do masowego przymierania głodem. Oświadczenie kończy się przytoczeniem ustępu deklaracji poczdamskiej: „sojusznicy nie mają zamiaru niszczyć lub ujarzmić narodu niemieckiego, lecz dać mu okazję do ewentualnej odbudowy, jeżeli życie Niemców będzie oparte na demokratycznej i pokojowej podstawie. Jeżeli ich własne wysiłki będą stale szły w tym kierunku, wówczas stanie się dla nich z biegiem czasu możliwe zajęcie miejsca wśród wolnych i miłujących pokój narodów świata".

Polacy z Francji chcą wrócić do kraju

PARYŻ. (rad). — W Wariers Północnej Francji odbył się wiec, zwołany przez radę narodową Polaków, w którym uczestniczyło ponad 1.500 górników polskich. W wiecu wzięła udział delegatka na światowy kongres kobiet, Helena Gliwińska. Zgromadzeni wypowiadali się za powrotem Polaków z Francji do kraju i uchwalili rezolucję, solidaryzującą się z polskim Rządem Jedności Narodowej.

Studenci hiszpańscy demonstrują

PARYŻ. (rad). — Agencja „France Press" donosi z Barcelony, że studenci wszystkich uczelni urządzili demonstrację przeciwko rządowi gen. Franco. Demonstranci zostali rozproszeni przez policję.

Dziwny stan rzeczy

NORYMBERGA. (PAP). — Donosiliśmy już niejednokrotnie o wyrokach, jakie w strefie amerykańskiej wydawane są na Polaków za napady, mordy oraz nielegalne posiadanie broni. Sprawa ta ostatnio przybiera wprost masowy charakter. Oto wczoraj znowy zapadł wyrok, skazujący młodego Polaka we Frankfurcie za nielegalne posiadanie broni oraz uczestnictwo w napadzie na 7 lat więzienia. Z Duisburgu donoszą natomiast o innej sprawie: policja amerykańska aresztowała 5 Polaków, oskarżonych o napad oraz zamordowanie niemieckiej rodziny, złożonej z 6 osób. Amerykańskie władze wydały w sprawie tej specjalny komunikat donosząc, że aresztowane osoby od dłuższego czasu zajmowały się grabieżami na terenie tego miasta. Oficjalna gazeta władz okupacyjnych „News of Germany" podaje, że w związku z powtarzającymi się napadami będą w obozach polskich wydane specjalne zarządzenia, celem położenia kresu wyczynom Polaków. Bez zarządzeń policyjnych i ostrych środków zapobiegawczych — oświadcza pismo amerykańskie — spokoju w obozach nigdy nie będzie. Na konferencji prasowej zastępca gen Eisenhowera, gen Mac Narney oświadczył, że postara się, aby wszyscy internowani w obozach wrócili do swych krajów. Zima bowiem nie zapowiada się różowo pod względem aprowizacji, a więc i obozach będzie bardzo ciężko. Zachodzi bowiem obawa, że internowani z nastaniem zimy rozpoczną grabieże po okolicznych wsiach i miasteczkach.

W kilku wierszach

WASZYNGTON. (PAP). — Amerykańska izba reprezentantów odrzuciła 200 głosami przeciwko 182 projekt ustawy o odpowiedzialności związków zawodowych za wywołanie strajków i za działalność polityczną.

LONDYN. (PAP). — W Londynie na Traflager-Square odbyła się tłumna demonstracja, podczas której domagano się autonomii dla Indii i kolonii, wolności dla Jawy i Indochin oraz protestowano przeciwko złemu traktowaniu ludności kolorowej w Południowej Afryce.

* LONDYN. Debata nad wyborem siedziby Organizacji Narodów Zjednoczonych w Komisji Przygotowawczej dobiego końca. Delegaci Anglii, Norwegii i Luksemburga opowiedzieli się za Europą. Delegaci Ukrainy — za Ameryką. O ostatecznym wyborze zadecyduje głosowanie, które spodziewane jest w najbliższym czasie.

* LONDYN. Guwerner prowincji Azerbejdżan odleciał samolotem do Teheranu. Został on zmuszony do ucieczki przez partię demokratyczną, która okrążyła perskie wojska rządowe.

* LONDYN. Angielski ambasador w Teheranie oraz radca ambasady amerykańskiej udadzą się również na konferencję do Moskwy. Rząd perski zwrócił się z prośbą o dopuszczenie Persji do rozmów dot. Persji. W tym celu wyjechał do Moskwy perski premier i minister spraw zagranicznych.

Co piszą inni?

Sytuacja gospodarcza Polski

Na czoło zagadnień najbardziej palących w obecnej sytuacji kraju wysuwa si uregulowanie stosunków gospodarczych Trafne bardzo uwagi na ten temat znajdujemy w „Ilustrowanym Kurierze Polskim" z dnia 18 grudnia br.

„Nie ulega wątpliwości, że stoimy wobec wielkich trudności gospodarczych, potęgujących się z dnia na dzień pomimo planowych wysiłków, zmierzających do ich przezwyciężenia. Najbliższe 7 miesięcy, które dzielą nas od żniw, będą zapewne bardzo trudnym okresem gospodarczym.

Aby zdać sobie sprawę z takiego stanu rzeczy i nie wyciągać jednostronnych i pochopnych wniosków, należy wziąć pod uwagę fakt, że cały świat, a w szczególności kraje europejskie, dotknięte wojną, przeżywają ostry kryzys, a mechanizm gospodarczy nigdzie może nie działa tak precyzyjnie, jak to było przed 1939 rokiem. Nawet bogata Francja, która najmniej z okupowanych krajów ucierpiała w tej wojnie, boryka się z dużymi brakami, a problem zagospodarowania i wyżywienia nie potrafi rozwiązać o własnych siłach i własnymi zasobami, ale przez zaciągnięcie pożyczki i pomoc zagranicy. U nas zakrojony na wielką skalę ruch ludności i płynące stąd trudności związanie człowieka z warsztatem pracy, rabunkowa gospodarka jednostek, a niezadko całych grup na ziemiach zachodnich, które mogły dać miliardowy fundusz inwestycyjny dla przemysłu — luki organizacyjne i produkcyjne warsztatów i instytucji, brak ustalonej procedury administracyjnej, doświadczenia i zrozumienia ducha przeobrażeń — to wszystko hamowało i w pewnym stopniu hamuje do dziś proces produkcji. Jeżeli dodamy do tego zniszczenie transportu, który jest bezsprzecznie podstawą wymiany dóbr i decyduje w dużym stopniu o możliwościach rozwoju wielu gałęzi przemysłu, to otrzymamy obraz poważnej rzeczywistości...

...Życie gospodarcze nie jest zamkniętym i wydzielonym rewirem, jest tylko jedną płaszczyzną działalności człowieka. Rozwój jego zależy w dużej mierze od psychicznej postawy społeczeństwa, od skali woli, zmierzającej do przełamania trudności. W czasie okupacji przeżywaliśmy ciężkie chwile, jednak wtedy wkazaliśmy dużo hartu i włożyliśmy dużo wysiłku, aby przetrwać. Dziś natomiast obserwujemy spadek energii w gospodarowaniu, częściowy paraliż woli i inercję, które fatalne skutki sprowadzają do naszego gospodarstwa. Na każdym kroku spotkać można z brakiem inicjatywy i wysiłku, ludzie oglądają się na pomoc rzadu, jakby rząd był cudownym rozdawcą dóbr gospodarczych, bezmyślnie czekają na drobne zlecenia, okólniki, zasiłki i pożyczki, a sami będąc nierobami tolerują nierόbstwo.

Jest to jedno z wielkich zadań: przełamać zastój społecznej woli, obudzić ostygły entuzjazm pracy i rugując plotkę, natchnąć społeczeństwo wiarę w naszą przyszłość gospodarczą. Wola ludzka była i pozostanie twórcą cywilizacji".

Życie gospodarcze.

W KRAJU

PRACOWNICY BUDOWLANI PODPISUJĄ UMOWĘ ZBIOROWĄ W GDAŃSKU.

GDAŃSK. (PAP). Odbyło się podpisanie umowy zbiorowej dla pracowników i robotników przemysłu budowlanego dla miast Gdańska i Gdyni oraz województwa gdańskiego. Umowę podpisali z jednej strony firmy przemysłu budowlanego i ceramicznego, z drugiej zaś związek zawodowy pracowników przemysłu budowlanego i ceramicznego. W myśl umowy przyznano robotnikom i pracownikom dodatek wybrzeżowy w wysokości 30 proc. oraz dodatek sezonowy, wynoszący również 30 proc. Ponadto określono czas trwania pracy dozorców przy robotach budowlanych na 8 godzin na dobę.

W wypadku powołania pracownika do czynnej służby wojskowej, tenże otrzymuje jednomiesięczną odprawę. Pracownicy, którzy mieszkają dalej niż 3 klm. od miejsca pracy, otrzymują zwrot kosztów przejazdu od i do miejsca zamieszkania.

CENTRALNE BIURO KONSTRUKCYJNE.

GDAŃSK. (PAP). Dyrekcja Zjednoczonych stoczni Polskich powołała do życia Centralne Biuro Konstrukcyjne, którego zadaniem jest skoordynowanie okrętowej twórczości konstrukcyjnej oraz regulowanie i planowanie pracy w dziedzinie budownictwa okrętowego.

ZEZWOLENIE NA PRZYWÓZ I WYWÓZ TOWARÓW ZAGRANICĘ.

WARSZAWA. (PAP). Ministerstwo Żeglugi i Handlu Zagranicznego rozpoczęło z dniem 15 grudnia rb wydawanie zezwoleń na przywóz i wywóz towarów.

W związku z tym na każdy towar importowany jak i eksportowany musi być uzyskane odpowiednie zezwolenie Ministra Żeglugi i Handlu Zagranicznego.

Jak wiadomo, nasze obroty z zagranicą odbywają się w ramach zawartych przez Rząd Jedności Narodowej z szeregiem państw międzynarodowych umów handlowych, które przewidują pokrycie istotnych potrzeb towarowych naszego Państwa, lub w ramach zezwalanych przez Ministerstwo Żeglugi i Handlu Zagranicznego transakcji kompensacyjnych.

W najbliższym czasie Ministerstwo Żeglugi i Handlu Zagranicznego wyda rozporządzenie o warunkach ubiegania się o pozwolenie przywozu i wywozu.

KAMPANIA CUKROWNICZA ZBLIŻA SIĘ KU KOŃCOWI.

WARSZAWA. (PAP). Wszystkie cukrownie na terenie kraju w liczbie 47 wzięły udział w obecnej kampanii. 14 cukrowni już ukończyło produkcję. Dotychczas wyprodukowano 1.333.500 q cukru. 12.500.000 q. buraków zostało zwiezionych do cukrowni. Dalsze transporty napływają bez przerwy na punkty odbioru. Przodują w tym drobni plantatorzy buraka cukrowego.

Punkty zsypu znajdują się w pobliżu stacji kolejowych, skąd pod silnymi konwojami odbywa się ładunek na wagony i transport do poszczególnych cukrowni.

Cukrownie posiadają już dostateczną ilość węgla, zapewniająca im nieprzerwaną kampanię. Natomiast należy się liczyć, że zakreślony plan w pewnym niewielkim procencie nie zostanie osiągnięty. Powodem tego jest niska cukrowość tegorocznego buraka, wyhodowanego z małowartościowych nasion niemieckich oraz stosunkowo małostoneczne i mokre lato, co spowodowało zbyt długi okres wegetacyjny buraka.

Międzynarodowa kronika gospodarcza

FRANCJA. Pogarszająca się sytuacja finansowa kraju jest omawiana przez prasę ze wzrastającym zaniepokojeniem, z uwagi na niewątpliwe objawy inflacji. W ciągu września i października obieg pieniężny wzrastał przeciętnie o 1 miliard franków dziennie, a od 2 sierpnia, kiedy Bank Francuski rozpoczął regularne publikowanie sprawozdań tygodniowych, do 11 października powiększył się z 442 miliardów na 513, czyli o 16 proc. Grozi to unicestwieniem następstw drastycznej redukcji obiegu, przeprowadzonej z początkiem czerwca w drodze wymiany banknotów, gdyż w razie zachowania nadal obecnego tempa emisji, dzięki któremu już 2/3 ogólnej sumy wycofanych banknotów powróciły do obiegu, z końcem listopada zostanie osiągnięty stan z przed reformy (580 miliardów). W pierwszym półroczu natomia obieg wzrósł tylko z 572 na 580 miliardów, czyli o 1 i pół proc. Są to objawy groźne, skoro mimo równoczesnego powiększenia się wpływów podatkowych konto Skarbu Państwa w Banku Emisyjnym zmniejsza się prawie o te same kwoty, o które wzrasta obieg. Przyczynę upatruje się w deficycie budżetowym, opierając się zrestą z braku urzędowych danych na zestawieniu objawów. Badanie jednak elementów tego deficytu prowadzi do ujawnienia pewnych powiązań gospodarczych, których problematyka narzuca się wszystkim krajom, stojącym przed zadaniem odbudowy zniszczeń przy niedostatecznych zasobach, zwłaszcza aprowizacyjnych.

NIEMCY. „Agence Francaise de Presse", powołując się na wiarogodne źródła, oblicza obecnie długi wszelkiego rodzaju — z pominięciem oczywiście odszkodowań — na 40 miliardów marek. Obieg pieniężny sięga 70 miliardów, a łącznie z banknotami „okupacyjnymi", wypuszczonymi przez władze sojusznicze, około 100 miliardów. Koszty okupacji pociągną za sobą dalszy wzrost zadłużenia. Wpływy podatkowe, zredukowane na 40—50 proc. normalnych, nie przewyższą 14—17 miliardów. Pewne „koło berlińskie" proponują jakoby uregulowanie długów w te nsposób, że zostałyby spłacone 2 i pół proc. całości, czyli 10 miliardów, co odpowiadałoby płynnemu zadłużeniu Rzeszy w chwil. dojścia Hitlera do władzy. Dług ten wzrósłby w ciągu najbliższych lat na 20 miliardów w związku z kosztami programu budowy mieszkań.

Z dnia

Pomoc zimowa.

Zima w pierwszym roku powojennym, w warunkach wyniszczenia i biedy, w jakich znajduje się ogół ludności w Polsce — jest bez żadnej przesady jeszcze jedną klęską żywiołową.

Braki, jakie można względnie łatwo znieść w lecie, w czasie ciepłych dni, stają się nie do zniesienia, gdy panuje mróz i zimno. Tysiącom ludzi w Polsce brak szyb w okna, brak zabezpieczonych mieszkań i opału do pieca, brak ciepłej odzieży i bielizny, brak mocnych butów. W porze zimowej cierpi się jeszcze więcej wskutek niedożywienia organizmu, który potrzebuje więcej i specjalnego pożywienia, aby zrównoważyć wpływy zimna.

Zimie z jej klęskami żywiołowymi i cierpieniami, za którymi ciągną widma chorób i śmierci — tej srogiej zimie przeciwstawia społeczeństwo zorganizowaną akcję Pomocy Zimowej. Będzie to pomoc doraźna, obliczona tylko na trzy miesiące, od stycznia do końca marca — ale pomoc intensywna, energiczna i co najważniejsze — wielostronna i powszechna.

Powołany już do życia z inicjatywy i pod egidą Centralnego Komitetu Opieki Społecznej założy we wszystkich miastach, województwach, powiatach i gminach komitety terenowe. Sam aakcja pomocy będzie jak najszerzej pomyślana, aby dotrzeć mogła do wszystkich potrzebujących w każdej gminie, w każdym osiedlu.

Rozległość środków przewidywanych dla Pomocy Zimowej, zapowiada jej wielkie rozmiary. Rząd ma oddać do dyspozycji środki materialne i techniczne, organizacje społeczne dadzą pomoc swych członków, a każdy miejscowy komitet będzie zbierał pomoc w naturze i pieniądzach z najróżniejszych źródeł. Zasadą rozdziału będzie, że każdy komitet rozdzieli zebrane zasoby na miejscu wśród obywateli swego terenu — jedynie Komitet Centralny przyjdzie z pomocy terenom najbardziej potrzebującym.

Jeszcze jedna rozsądna zasada Pomocy Zimowej: nie będzie „zapomóg" w gotówce. Za zebrane pieniądze zakupi się żywność, buty, szkło, opał — najpotrzebniejsze rzeczy i rozda się je repatriantom i innym specjalnie poszkodowanym obywatelom.

ALEKSANDER MAJKOWSKI (31)

Žëcé i Przigodë Remusa

Zvjercadło Kaszubskji

(postępni vątk)

Prze komjinku vjisoł trampk do bulev trampanju, spori jak kłonji a, grubi z kuńca, jak pjęsc dorosłigo chłopa. Ale strzonk beł cenkji, jak grablisko i toczoni. Ten vjisoł tam na chmjelovim sznurku, a jo wjedno vdzęcznim sercem do njego sę wusmjechoł, bo won sę natrampoł procovjito dlo naju bulev do masłonkji przez kjle lôt. A jo to jodło lubjił bardzo. Ten kochani trampk porvała njeszczestlevô Marcijanna i z njim do mje skoczeła. Vjedzoł jo, że v svojim gorzu wona mje długji pocerz verachuje, dlo tegom so wuvożoł:

— Trampk njeje varząchevką. Vez, Remus, i sę zastavji reminjem, bo v głovę, Bog vje, cze strzimosz. —

I tak jem zrobjił.

Bjedni trampk! Njebeło mu znadz namjenjone, żebe długo vjekovoł. Jak wona na mje z njim, tak strzonkjem trzasła v moje remję, strzonk pękł, a głovjica trampka kulała sę po podłodze, jaz dudnjało.

Ale Micholsę dzevovoł i rzekł:

— Jo vjedno movjił, że to będze chłop stolannigo gnota!—

Marcijanna, kjej le połovę trampka v ręce wotrzimała, zaczeła go wobzerac, jakbe go jesz v żecu njigde njevjidzała. A jak go dosc wobezdrzała, tej cesnęła go na zemję i veburkła z jizbe. Ale przez dvjerze czuc beło, jak wona głosno płacze,

Tej Mjichoł do mje rzekł:

— Remus, vezle nogji za pas i bjej, bo bjałce, kjej ję gorz porvje, njima njigde do vjarë. Jesz gotova sę zabrac do dze-

Jo beł ti sami vjare, to też jem njeżdoł, jaż mje popravji.

VII.

Jak Straszka na pustkovjë vëpuscile i jak Remus valczeł z Golijatem i na njim dobeł.

Absałon njechcoł mje pokozac, jak sę puszczovkę robji, a Jeremijosz sę rozgorzeł i rzekł:

— Jesz komu wocze vebjijesz

Tak jo po drodze do Jerozolimë wuzd zoł knopa za lasem, jak won z rozczepionego kjija kamiszkji strzeloł. Tjmu jo doł dva guze wod mojigo vampsa i kavałuszk porvrozka. Za to won mje doł svoję strzelbę i mje z nji strzelac nawuczeł. Tej jo sobie doma zrobjił puszczovkę Davidovą podług moji wuzdbe.

Potim jo sę wuczeł trafjac.

Noprzod moje kamiszkji szłe kuka łolu. Tej jo so vzął za cel pjec Nabuchodonozorovi, potim chojnë prze Jozvovi studnji. Ale jak jo ju vekł trafjic muj kapelusz na kjiju vsadzoni, tej jo sę czuł i vjedzoł, że dobędę. Zdoł na jem tede na svojigo Golijata.

Ale njimem z njim przeszedł do rozpravë, njico dzivnigo sę stało na pustkovju. Ticzeło to njigo Straszka, co ze zelonimi woczami v nurciku jizbe pod vjetrznjokami sedzoł.

Jednigo dnia przed żnjivi Jeremijosz za stodołą kosę klepoł, jaż sę rozległo. Jo pravje v czeladni so tchoł chleb do torbë, be jisc po Martę i je zabrac na nowukę. Zegar, polikające godzenë, pełne mjoł skarnje słuńca, smjoł sę do mje i godoł:

— Bjej, ju czas ! — Bjej ju czas ! —

Jo zaru jidę ! — wodrzekł jem

V tim sę komudno zrobjiło v jizbje, a Marcijanna krziknęła i sę przeżegnała:

— V Jimję Wojca i Syna i Ducha svjętigo! —

Ale jo njick njevjidzoł i njimogł sę doznac przicziny ji wurzasu. Vnetk jednak mjoł jem sę do brac: —

(Postępni vątk mdze)

Na Ziemi Kaszubskiej

GDYNIA

— MUZEUM REGIONALNE W GDYNI. Zarząd Miejski Gdyni zaaprobował wniosek Wydziału Kultury i Sztuki dotyczące utworzenia przy Liceum Sztuk Plastycznych — Muzeum Regionalnego.

Fakt ten jest właściwie restytuowaniem Muzeum Kaszubskiego, jakie istniało w Gdyni do wybuchu wojny, a które w czasie okupacji zostało przez Niemców zupełnie zniszczone i rozgrabione.

Odradzające się Muzeum posiada duże znaczenie dla uczniów Liceum, którzy stykając się bezpośrednio ze sztuką kaszubską, wykształcą się w zrozumieniu jej wartości i jako później nauczyciele szkół powszechnych, wychowywać będą pokolenie tej ziemi w duchu umiłowania sztuki ludowej, pogłębienia wiedzy rozwoju twórczości artystycznej.

WEJHEROWO

— PIERWSZY WIECZÓR LITERACKI. W piątek, dnia 21 grudnia o godz. 18-ej odbędzie się w Domu Kultury przy ul. Sobieskiego 237 (obok kościoła poewangelickiego) pierwszy wieczór muzyczno-literacki połączony z czarną kawą, poświęcony piosence, poezji i prozie ludowej. Spodziewamy się, że mieszkańcy Wejherowa okażą dość zainteresowania i zapełnią salę Domu Kultury. A więc w piątek wszyscy na wieczór literacki. Wieczorek urządza koło literatów kaszubskich „Vjitrznjô" z udziałem śpiewaczki Ireny Jęsiakówny (piosenki Jana Rompskiego, Brunona Richerta i ks. Franciszka Gruczy.

— PUBLICZNA CZYTELNIA I BIBLIOTEKA. Powiatowa Rada Kultury i Sztuki w Wejherowie informuje, że w bieżącym tygodniu zostaje uruchomiona publiczna czytelnia i biblioteka i wypożyczalnia książek. Mieszczą się one w Domu Kultury przy ul. Sobieskiego 237 (obok kościoła poewangelickiego). Czytelnia czynna jest codzień od godz. 17—19, dostępna dla wszystkich. Będzie ona posiadać pisma codzienne Wybrzeża i centralne oraz czasopisma literackie i naukowe.

P.R.K.S. prosi o składanie książek polskich, będących w posiadaniu prywatnym, do biblioteki publicznej celem udostępnienia ich szerszemu ogółowi społeczeństwa. Wypożyczalnia przyjmuje również książki zamiast kaucji pieniężnej.

— KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI powiatu morskiego podaje do wiadomości, że w poniedziałek dnia 24 XII. 45, oraz 31. XII. 45 r. Kasa jest nieczynna.

Na życzenie kupiectwa naszego miasta, ze względu na niebezpieczeństwo lokowania większe gotówki przez święta w mieszkaniach prywatnych, Kasa czynna będzie w wigilję popołudniu od godz. 14-tej do 16-tej.

Wszyscy posiadacze radioodbiorników winni zarejestrować swoje aparaty w najbliższej placówce polskiego Radia, która mieści się przy Urzędzie Inf. i Propagandy w Wejherowie ul. Trzeciego Maja nr. 3.

W miejscowościach, w których nie ma dotychczas placówek Polskiego Radia posiadacz radioodbiornika może dokonać rejestracji przez przesłanie przekazem pocztowym opłaty rejestracyjnej i abonamentu według niżej podanej taryfy pod adresem Dyrekcji Okręgowej Polskiego Radia Gdańsk — Al. Rokossowskiego 36.

Wszyscy posiadacze radioodbiorników winni zarejestrować je pod rygorem sankcji przewidzianych w art. 29 Ustawy o Poczcie, Telegrafie i Telefonie (Dz. U. R. P. z roku 1933 Nr. 63 poz. 481) tj. kary aresztu do 3 miesięcy i grzywny do 3000 zł. niezależnie od konfiskaty odbiornika na rzecz skarbu Państwa.

Przy rejestracji odbiorników lampowych pobiera się:

Opłata rejestracyjna jednorazowo zł. 100, oraz opłata abonamentowa; dla pracujących na podstawie umowy o prace, oraz wszelkiego rodzaju instytucji miesięcznie zł 50, dla innych miesięcznie zł 200.

Przy rejestracji odbiorników detektorowych: pobiera się opłata rejestracyjna jednorazowo zł 10 oraz opłata abonamentowa; dla pracujących na podstawie umowy o pracę, oraz wszelkiego rodzaju instytucji miesięcznie zł 25, dla innych miesięcznie zł 100.

Osoby nie posiadające radioodbiorników a pragnące słuchać audycji radiowych, mogą złożyć wnioski o założenie głośnika z przewodów Polskiego Radia.

Przy napływie odpowiedniej ilości zgłoszeń, Polskie Radio przystąpi do budowy radiowęzła i własnych linii przewodowych.

Bliższych informacji udziela wyżej wymieniona placówka Polskiego Radia, lub Dyrekcja Okręgowa Polskiego Radia w Gdańsku — Wrzeszcz Al. Rokossowskiego 36.

Kierownik Agencji Radiofonicznej
(—) H. Debowski.

Informujemy

— GODZINY URZĘDOWE W PLACÓWKACH POCZTOWO - TELEKOMUNIKACYJNYCH. Dyrekcja Okręgu Poczt i Telegrafów w Gdańsku na podstawie upoważnienia Ministerstwa Poczt i Telegrafów Nr. 00g. 2052 z dnia 26 października 1945 r. w sprawie godzin urzędowych w okresie zimowym w placówkach pocztowo - telekomunikacyjnych ustala od 15 grudnia 1945 r. aż do odwołania następujące godziny urzędowe w zewnętrznej służbie pocztowo-telekomunikacyjnej nadawczej.

A JW dni powszednie:

1) w rejonowych urzędach telefoniczno-telegraficznych, Bydgoszcz, Gdańsk, Gdynia, Grudziądz, Toruń, Włocławek, Chojnice i Słupsk w urzędzie telefonicznym Bydgoszcz oraz w obwodowych urzędach pocztowych I kl. Bydgoszcz 1, Gdańsk 1, Gdynia 1, Grudziądz 1, Toruń 1, Włocławek jakoteż w urzędzie pocztowo - telekomunikacyjnym Inowrocław 1,

a) w służbie kasowej, tj. w oddziałach obrotów pieniężnych, wpłat i wypłat w obrocie przekazów pocztowych, wpłat i wypłat PKO. od godz. 8—16 bez przerwy,

b) we wszystkich innych działach służby od godz. 8—18 bez przerwy,

2) w obwodowych urzędach pocztowo-telekomunikacyjnych Bytowo, Człuchów, Lębork, Miastko, Sławno, Słupsk i Złotowo we wszystkich działach służby od godziny 8—16 bez przerwy,

3) w innych obwodowych urzędach pocztowo - telekomunikacyjnych II i III kl.

a) w służbie kasowej od godz. 8—16 bez przerwy,

b) we wszystkich innych działach służby od godz. 8—12 i od godz. 15—18, ewentualnie z czynnym okienkiem nadawczym poza godzinami urzędowymi w czasie przerwy od 12—15,

4) w pozostałych urzędach i agencjach pocztowo - telekomunikacyjnych we wszystkich działach służby od godz. 8—15 bez przerwy (jednorazowe urzędowanie).

B) W niedziele i ustawowe dni świąteczne:

od godz. 9—11 tylko dla sprzedaży znaczków pocztowych i druków płatnych, przyjmowania zwykłych i poleconych przesyłek listowych oraz wydawania gazet, przesyłek pieniężnych, poleconych przesyłek listowych, posiadaczom skrytek i przegródek pocztowych, przesyłek listowych poste-restante i paczek z żywymi zwierzętami zgodnie z postanowieniem par. 11 Ordynacji pocztowej II P. 3 jakoteż dla przyjmowania i wydawania telegramów oraz przeprowadzania rozmów telefonicznych.

Poza tym zostały większe placówki, a mianowicie wszystkie rejonowe urzędy telefoniczno - telegraficzne, wszystkie urzędy obwodowe (w miastach powiatowych) I i II klasy, urzędy położone przy dworcach kolejowych upoważnione do sprzedaży znaczków pocztowych przyjmowania poleconych przesyłek listowych i teegramów, także poza godzinami urzędowymi, przepisanymi dla ich nadawania.

Kongres Kaszubski

12 i 13 Stycznia w Wejherowie

Apelujemy do wszystkich zespołów teatralnych, chórów, zespołów regionalnych, artystów i t. d. o zgłoszenie swego udziału w wieczornicy kaszubskiej (12 stycznia) i akademii (13 stycznia). Środki lokomocji (autobusy) dla poszczególnych zespołów będą dostarczone. Młodzieży kaszubska pokażemy całej Polsce naszą pieśń, tańce i cały artyzm kaszubskiej duszy. Czekamy na zgłoszenia pod adresem: Komitet Organizacyjny Kongresu Skrzynka Pocztowa 30.

Za Komitet Organizacyjny
Red. Brunon Richert

Szeroki horyzont.

Trochę optymizmu

W związku z licznymi artykułami o bombie atomowej przytaczamy opinię wyrażoną przez słynnego amerykańskiego konstruktora lotniczego Aleksandra Seversky'ego (autora zasadniczej pracy „Zwycięstwo przez siłę powietrzną"). Wywody jego streszczają się w następujących punktach.

Wiele tajemnic powodzenia bomby atomowej w wojnie przeciw Japonii kryje się w lekkiej konstrukcji jej miast. W stalowo - betonowych miastach amerykańskich bomba nie wyrządziłaby większych szkód niż 10-tonowa bomba burząca. Dalej Seversky twierdzi, że 200 nadfortec wyrządziłoby te same szkody zwyczajnymi bombami, co bomby atomowe na terenie Japonii. Reasumując zdaniem tego rzeczoznawcy, siły powietrzne są dalej argumentem strategicznym. „Oczywiście — powiedział Seversky — nie możemy powiedzieć, co nam jutro przyniesie. Bowiem może nadejść czas, kiedy użycie bomby atomowej nie będzie związane z koniecznością zrzucania jej z samolotów. Ale w obecnych okolicznościach my musimy mieć kontrolę nad przestworzami". Jeśli o nas chodzi, to czytając te najróżnorodniejsze wypowiedzi, sprzeczne i obalające przeważnie jedna drugą, możemy powiedzieć wzorem antycznych filozofów, że wiemy tyle tylko, że nic nie wiemy. Z tego też względu uważamy pogodny tytuł, jaki nadaliśmy tym rozważaniom, za nieco przedwczesny. Ostatecznie byłoby nam wszystko jedno, czy mamy zginąć od 10-tonowej bomby pana Seversky'ego, czy od atomówki, produkowanej przez jego konkurencję. Mamy po prostu nadzieję, że może choć tym razem instynkt mądrości narodów weźmie górę nad rzeczywistymi, czy urojonymi ambicjami i konfliktami.

To właśnie pozwala nam na trochę optymizmu...

Tłoczono w Drukarni Wejherowo pod Zarządem Państwowym. J. — 004